

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 645/2018-21

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 29. novembra 2018 v senáte zloženom z predsedníčky Ľudmily Gajdošíkovej (sudkyňa spravodajkyňa), zo sudcu Ladislava Orosza a sudcu Miroslava Duriša predbežne prerokoval sťažnosť [REDAKČNÝ ZNAČENIE], [REDAKČNÝ ZNAČENIE], zastúpenej advokátom JUDr. Martinom Friedrichom, Žriedlová 3304/3, Košice, vo veci namietaného porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Nitra v konaní vedenom pod sp. zn. 7 Cpr 4/2012 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDAKČNÝ ZNAČENIE], o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 14. septembra 2017 doručená sťažnosť [REDAKČNÝ ZNAČENIE] (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru

o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Nitra (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 7 Cpr 4/2012 (ďalej len „napadnuté konanie“).

Zo sťažnosti vyplýva, že sťažovateľka 8. augusta 2012 doručila okresnému súdu žalobu o určenie neplatnosti skončenia pracovného pomeru.

Sťažovateľka po chronologickom opise priebehu napadnutého konania v sťažnosti uvádza: *„Ku dňu podania tejto sťažnosti trvá konanie viac ako päť rokov. Vo veci sa vystriedali viacerí zákonní sudcovia, pričom aktuálne vec meritórne prejednáva už štvrtý (!) zákonný sudca...“*

... Ako sme už uviedli, je zodpovednosťou súdu, aby v súlade so zásadou arbitrárneho poriadku a hospodárnosti konania odstránil v primeranom čase právnu neistotu procesných nárokov uplatnených v konaní pred všeobecným súdom. Neprimeraná dĺžka konania vo všeobecnosti negatívne vplýva na dôveru fyzických alebo právnických osôb v ochranu štátu, ktorej sa dovoľáva prostredníctvom jeho inštitúcií a právnych mechanizmov...“

... Sťažovateľka má za to, že postup všeobecného súdu ku dňu podania tejto sťažnosti je hlavnou príčinou, kvôli ktorej nebolo vo veci právoplatne rozhodnuté. Potvrďuje to aj odpoveď predsedníčky Okresného súdu zo dňa 27. júna 2017, ktorá, poukazuje na hlavný dôvod dĺžky konania, ktorým sú vnútorné procesy prebiehajúce na okresnom a krajskom súde, a ako aj prílišná vyťaženosť sudcov na Okresnom súde Nitra. Za tento stav sťažovateľka nenesie akúkoľvek vinu...“

Sťažovateľka v sťažnosti poukazuje na skutočnosť, že procesný nárok, ktorý uplatnila v napadnutom konaní, spadá do štandardnej agendy všeobecných súdov, ktorou je rozhodovanie v pracovnoprávnych sporoch. Sťažovateľka uvádza: *„... ako vyplýva z doterajšieho dokazovania, dokazovanie si nevyžiadalo vykonanie časovo náročných dôkazných prostriedkov (napr. znalecké dokazovanie, výsluch svedkov dožiadanim, a podobne), pričom samotné právne posúdenie otázok neplatného skončenia pracovného pomeru a priznanie náhrady mzdy, v rámci uplatneného procesného nároku sťažovateľkou“*

v konaní, nevykazujú také znaky, ktoré by si vyžadovali zvýšenú náročnosť pri ich posudzovaní.“

Sťažovateľka sa podaním doručeným okresnému súdu 16. júna 2017 obrátila na predsedníčku okresného súdu podľa § 62 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdoch“) so sťažnosťou na prieťahy v konaní.

Predsedníčka okresného súdu v prípise sp. zn. Spr. 1977/2017 z 27. júna 2017 po preskúmaní spisového materiálu a vyjadrenia zákonnej sudkyne, uvedomujúc si naliehavosť oprávneného záujmu sťažovateľky na výsledku právneho sporu, uviedla:

«Na Okresný súd Nitra bola dňa 16.06.2017 doručená Vaša sťažnosť, predmetom ktorej sú prieťahy súdu v konaní vedenom na Okresnom súde Nitra pod sp. zn. 7Cpr/4/2012 proti žalovanému: [REDAKOVANÉ] o neplatnosť skončenia pracovného pomeru a náhradu mzdy. Z obsahu Vašej sťažnosti vyplýva, že namietate prieťahy v konaní, porušovanie Vášho práva na zákonného sudcu a postup súdu v konaní, pričom zároveň žiadate o urýchlené vydanie rozhodnutia v predmetnej veci.

...Napriek všetkým komplikáciám pri personálnom obsadení súdu, Okresný súd Nitra má na monitorovanie vecí starších ako 1 rok vytvorený systém kontroly, kedy sudcovia pravidelne referujú prekážky, ktoré im bránia vo veci meritórne rozhodnúť.

Vo vzťahu k namietanému „zvýhodňovaniu žalovaného“ som zo spisu žiadne konkrétne indície k tomu smerujúce nezistila. Sudcovia sú pri prejednaní veci povinní dbať na rovnosť strán v konaní, mať rovnaký prístup k účastníkom konania, rešpektovať zákonným spôsobom návrhy na doplnenie dokazovania tak zo strany žalobkyne, ako aj zo strany žalovaného. Samotné rozhodovanie sudcu je však výkonom súdnej moci budovanej na princípe nezávislosti. Správnosť procesného postupu zákonnej sudkyne vo veci a zákonnosť jej rozhodnutia je oprávnený preskúmať výlučne iba na to príslušný orgán (nadriadený súd) v rámci konania o riadnom opravnom prostriedku, prípadne v konaní o mimoriadnom opravnom prostriedku (pri splnení zákonných podmienok), preto štatutárnym orgánom súdu neprislúcha akokoľvek zasahovať do rozhodnutí zákonnej sudkyne, ani preskúmať jej procesný postup.

Uvedomujúc si však naliehavosť Vášho oprávneného záujmu na výsledku právneho sporu, rešpektujúc Vaše právo na prejednanie veci bez zbytočných prietahov a všetky argumenty vyplývajúce z Vašej sťažnosti Vás ubezpečujem, že zákonná sudkyňa realizuje všetky úkony smerujúce k meritórnemu rozhodnutiu, pričom o plynulosti postupu zákonnej sudkyne budem priebežne v pravidelných dvojmesačných intervaloch žiadať správy o priebehu konania.»

Sťažovateľka zastáva názor, že s prihliadnutím na neprimeranú dĺžku napadnutého konania a z dôvodu, že ide o individuálny pracovnoprávny spor, len samotné vyslovenie porušenia jej práv nepostačuje na kompenzáciu ujmy spočívajúcej v dlhodobej právnej neistote, ktorú utrpela dlhodobou nečinnosťou okresného súdu. Vzhľadom na uvedené navrhuje, aby jej ústavný súd priznal primerané finančné zadosťučinenie s prihliadnutím na skutočnosť, že „... stratou zamestnania sa sťažovateľka dostala do stavu hmotnej núdze (o čom svedčia aj rozhodnutia Centra), došlo k prerušeniu plynutia pracovnej praxe vysokoškolskej učiteľky, ktorá v tom čase ako odborná asistentka aspirovala na docentúru. Okrem sociálnej neistoty dlhotrvajúci pracovný spor priniesol sťažovateľke aj ujmu v možnostiach jej ďalšieho kariérneho rastu - nikto nevráti sťažovateľke roky stratené dlhotrvajúcim súdnym sporom...“.

Sťažovateľka v sťažnosti navrhuje, aby ústavný súd po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie rozhodol nálezom:

„Základné práva [redacted], nar. [redacted], bytom [redacted], na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Nitra v konaní vedenom pod sp. zn. 7Cpr/4/2012 porušené boli“

Okresnému súdu Nitra v konaní vedenom pod sp. zn. 7Cpr/4/2012 prikazuje konať bez zbytočných prietahov.

„[redacted], nar. [redacted], bytom [redacted], priznáva finančné zadosťučinenie v sume 10.000 eur, ktoré jej je Okresný súd Nitra povinný vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

Okresný súd Nitra je povinný uhradiť [REDAKOVANÉ] trovy právneho zastúpenia na účet jej právneho zástupcu JUDr. Martina Friedricha, sídlom Žriedlová 3, 040 01, zapísaného v zozname SAK pod č. 6333, [REDAKOVANÉ].“»

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený. Ak ústavný súd navrhovateľa na také nedostatky upozornil, uznesenie sa nemusí odôvodniť.

Sťažovateľka namieta, že postupom okresného súdu v napadnutom konaní došlo k porušeniu jej základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (ďalej len „označené práva“).

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietahov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Verejnosť možno vylúčiť len v prípadoch ustanovených zákonom.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom...

Pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy si ústavný súd osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 280/08, I. ÚS 326/2010).

Ústavný súd pri sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy odmieta sťažnosť ako zjavne neopodstatnenú, ak „vzhľadom na skutočnosť, že celková doba konania pred súdom, ako aj postup zákonného sudcu nesignalizovali reálnu možnosť zbytočných prietahov, a tým ani porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy“ (II. ÚS 109/03), resp. ak „argumenty v sťažnosti sťažovateľa nepreukázali v čase podania sťažnosti takú intenzitu porušenia označeného základného práva, aby bola sťažnosť prijatá na ďalšie konanie“ (II. ÚS 93/03, II. ÚS 177/04). K iným dôvodom, ktoré môžu zakladať záver o zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti, nesporne patrí aj ústavnoprávny rozmer, resp. ústavnoprávna intenzita namietaných pochybení, resp. nedostatkov v činnosti alebo rozhodovaní príslušného orgánu verejnej moci, posudzovaná v kontexte s konkrétnymi okolnosťami prípadu (IV. ÚS 362/09, m. m. IV. ÚS 62/08).

Ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti z vyjadrenia predsedníčky okresného súdu, ako aj zo samotnej sťažnosti a z jej príloh zistil takýto priebeh napadnutého konania:

- sťažovateľka doručila okresnému súdu žalobu 8. augusta 2012, vec bola pridelená zákonnej sudkyňi Mgr. Andrei Szombathovej-Polákovej,

- okresný súd nariadil vo veci pojednávanie na 7. február 2013, ktoré bolo odročené na žiadosť sťažovateľky pre účely mimosúdneho vyriešenia sporu,
- 26. marec 2013 – vo veci sa uskutočnilo pojednávanie, na ktorom boli vypočuté strany napadnutého konania a ktoré bolo odročené na 28. máj 2013 pre účely doplnenia dokazovania,
- pojednávanie nariadené na 28. máj 2013 bolo odročené bez prejednávania vo veci na základe žiadosti právneho zástupcu sťažovateľky,
- 10. september 2013 – vo veci sa konalo pojednávanie, na ktorom bola vypočutá svedkyňa a ktoré bolo odročené na 19. november 2013 pre účely vypočutia ďalšej svedkyne a predloženia listinných dôkazov,
- pojednávanie nariadené na 19. november 2013 sa neuskutočnilo z dôvodu zmeny zákonnej sudkyne,
- 2. december 2013 bola vec pridelená novej zákonnej sudkyňi JUDr. Soni Vackovej,
- 13. máj 2014 – vo veci sa konalo pojednávanie, na ktorom bolo vykonané dokazovanie výsluchom svedkyne,
- pojednávania nariadené na 7. august 2014 a 9. september 2014 boli odročené na žiadosť právneho zástupcu žalovaného i na žiadosť právneho zástupcu sťažovateľky,
- 21. október 2014 – vo veci sa konalo pojednávanie, na ktorom bola vec meritórne rozhodnutá, a to tak, že okresný súd žalobu sťažovateľky zamietol,
- 7. september 2015 – vec bola pridelená ďalšej zákonnej sudkyňi JUDr. Denise Šaligovej,
- 7. september 2015 – po podaní odvolania proti uvedenému rozsudku sa vec až do 30. novembra 2015 nachádzala na Krajskom súde v Nitre (ďalej len „krajský súd“), keď sa vrátila okresnému súdu na základe uznesenia sp. zn. 6 CoPr 2/2015 z 27. októbra 2015, ktorým rozsudok okresného súdu z 21. októbra 2014 zrušil a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie,
- 17. december 2015 – okresnému súdu bol sťažovateľkou doručený návrh na vydanie predbežného opatrenia,
- 4. január 2016 – okresný súd uznesením č. k. 7 Cpr 4/2012-356 návrh na nariadenie predbežného opatrenia zamietol,

- 2. jún 2016 – vo veci sa konalo pojednávanie, na ktorom bolo doplnené dokazovanie a bolo rozhodnuté o pripustení zmeny žalobného návrhu,
- 8. november 2016 – vo veci sa konalo pojednávanie, na ktorom bolo vykonané ďalšie dokazovanie a bolo odročené na 30. marec 2017,
- 24. november 2016 – sťažovateľka podala návrh na nariadenie neodkladného opatrenia,
- 29. november 2016 – okresný súd uznesením č. k. 7 Cpr 4/2012-600 konanie o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia zastavil, následne sa spis v dôsledku odvolania podaného sťažovateľkou proti uzneseniu okresného súdu č. k. 7 Cpr 4/2012-600 z 29. novembra 2016 nachádzal do 28. apríla 2017 na krajskom súde, keď sa vec vrátila okresnému súdu na základe uznesenia krajského súdu č. k 7 CoPr 1/2017-622 zo 14. marca 2017, ktorým bolo predmetné uznesenie okresného súdu zrušené,
 - pojednávanie nariadené na 30. marec 2017 bolo odročené bez prejednania vo veci z dôvodu, že sa spis nachádzal na krajskom súde, ako aj z dôvodu ospravedlnenia právneho zástupcu žalovaného,
- 24. máj 2017 – sťažovateľka doplnila predchádzajúci návrh na nariadenie neodkladného opatrenia,
- 12. jún 2017 – vec bola pridelená na rozhodnutie zákonnej sudkyňi JUDr. Vlaste Ondrejkovej,
- 16. jún 2017 – okresný súd uznesením č. k. 7 Cpr 4/2012-672 návrh na nariadenie neodkladného opatrenia zamietol, následne sa spis v dôsledku podaného odvolania opätovne nachádzal na krajskom súde, ktorý uznesením č. k. 7 CoPr 7/2017-707 z 28. júla 2017 potvrdil uznesenie okresného súdu č. k. 7 Cpr 4/2012-672 zo 16. júna 2017,
 - 23. august 2017 – spis sa vrátil na okresný súd,
- 16. október 2017 – vo veci sa uskutočnilo pojednávanie, ktoré sa konalo a bolo odročené na 15. november 2017 pre účely vyhlásenia rozsudku,
 - pojednávanie nariadené na 15. november 2017 bolo z dôvodu práceneschopnosti zákonnej sudkyne odročené na 22. november 2017, keď okresný súd vo veci samej vyhlásil rozsudok,
- 26. január 2018 – okresný súd uznesením č. k. 7 Cpr 4/2012-860 návrh sťažovateľky na vydanie doplňujúceho rozsudku zamietol,

- 19. február 2018 – spis bol v dôsledku podaného odvolania predložený krajskému súdu.

Ústavný súd k priebehu napadnutého konania vedeného okresným súdom uvádza, že okresný súd konal v zásade plynulo bez zbytočných priet'ahov. Ako zbytočné priet'ahy v konaní nemožno posúdiť taký postup okresného súdu v konaní, ktorý priebežne koná a rozhoduje o jednotlivých procesných úkonoch účastníkov realizovaných v priebehu napadnutého konania. V priebehu napadnutého konania okresný súd vo veci nariadil 15 pojednávanií a na siedmich z nich bolo vykonané dokazovanie pre účely rozhodnutia vo veci, jedno pojednávanie bolo odročené v dôsledku zmeny zákonnej sudkyne, jedno pojednávanie bolo odročené z dôvodu práceneschopnosti zákonnej sudkyne, jedno pojednávanie bolo odročené v dôsledku skutočnosti, že spis sa nachádzal na krajskom súde, inak štyri pojednávania boli odročené z dôvodov na strane s'ťažovateľky (dva razy na žiadosť s'ťažovateľky a dva razy na žiadosť jej právneho zástupcu) a dve pojednávania boli odročené aj na žiadosť právneho zástupcu žalovaného. K rozhodnutiu vo veci samej podľa názoru ústavného súdu prispela s'ťažnosť na priet'ahy v konaní podaná predsedníčke súdu.

Ústavný súd konštatuje, že okresný súd ku dňu predbežného prerokovania s'ťažnosti v napadnutom konaní dvakrát meritórne rozhodol, a to prvýkrát v roku 2014 a druhýkrát v roku 2017 (22. novembra 2017). Napadnuté konanie trvá od 8. augusta 2012, pričom vec s'ťažovateľky je v súčasnosti na krajskom súde štvrtýkrát. Počas obdobia, keď sa vec nachádzala na krajskom súde, nemohol okresný súd priebeh napadnutého konania ovplyvniť, a obdobie, počas ktorého sa vec nachádzala na krajskom súde, tvorí z celkového obdobia šiestich rokov a štyroch mesiacov viac ako dva roky.

Ústavný súd konštatuje, že napriek skutočnosti, že v napadnutom konaní sa štyrikrát zmenil zákonný sudca, okresný súd vykonával jednotlivé úkony v primeraných časových intervaloch, trikrát rozhodoval o návrhu s'ťažovateľky na nariadenie neodkladného opatrenia, rozhodol o zmene žalobného petitu, vykonal dokazovanie výsluchom viacerých

svedkov a spis v dôsledku procesných úkonov uskutočnených sťažovateľkou štyrikrát predkladal krajskému súdu.

Ústavný súd konštatuje, že medzi vykonanými úkonmi okresného súdu neboli dlhšie obdobia zbytočnej nečinnosti. Vychádzajúc z analýzy postupu okresného súdu preto ústavný súd hodnotí sťažnosť sťažovateľky aj s prihliadnutím na skutočnosť, že ide o privilegovaný typ konania, ako zjavne neopodstatnenú a bol dôvod na jej odmietnutie podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Keďže sťažnosť bola odmietnutá, rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľky v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

Nad rámec uvedeného ústavný súd upriamuje pozornosť sťažovateľky na skutočnosť, že toto rozhodnutie nezakladá prekážku veci rozhodnutej v zmysle § 24 písm. a) zákona o ústavnom súde, a preto nebráni tomu, aby po splnení všetkých zákonných podmienok za predpokladu zotrvania na stanovisku, že postupom okresného súdu v napadnutom konaní po prípadnom vrátení veci z krajského súdu by dochádzalo k zbytočným priesťahom v konaní, predložila ústavnému súdu novú sťažnosť (II. ÚS 783/2016, I. ÚS 71/2017, IV. ÚS 120/2018).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 29. novembra 2018